

Buddhist Political Leadership of Local Executives in Problem Solution of Community Waste in Hua Fai Sub-District Administrative Organization at Sungmen District in Phrae Province

Adisak Phisapan^{1*} Phrakru Soponkittibundit² and Sayan Innunjai²

¹ Master's degree students, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae Campus, Thailand

² Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: Freestyle_maner@hotmail.com

ABSTRACT

This research article aims to (1) study the level of political leadership of local executives in addressing community waste issues, (2) investigate the factors affecting the political leadership of local executives in solving community waste problems, and (3) present guidelines for promoting Sammappadhāna 4 principles to the Buddhist political leadership of local executives in addressing community waste issues in the Hua Fai Subdistrict Administrative Organization, Sung Men District, Phrae Province. This study employs a mixed-methods research approach as follows: (1) The quantitative research utilized a survey method with a sample population of 382 people and (2) the qualitative research involved in-depth interviews with 10 key informants. The study's results revealed that 1) the overall level of political leadership among local executives was high, and Sammappadhāna 4 principles to the political leadership of local executives in addressing community waste issues was also rated high overall. 2) The factors influencing the political leadership of local executives in solving community waste problems indicated that the Four Principles of Right Action significantly affected the political leadership of local executives in all four areas at a statistical significance level of 0.05. 3) Promoting Sammappadhāna 4 principles to the Buddhist political leadership of local executives in addressing community waste issues showed that (1) Samvara-padhāna, local executives created understanding among the public regarding community waste problems, (2) Pahāna-padhāna, there were campaigns for household waste separation based on the 3 Rs (Reduce, Reuse, Recycle), (3) Bhāvanā-padhāna, continuous public relations efforts were made to promote waste separation and proper waste disposal through various media, and (4) Anurak Khanā-padhāna, measures, rules, and regulations were established for community members to follow.

Keywords: Sammappadhāna 4 Principles, Political Leadership, Local Administrators

ภาวะผู้นำทางการเมืองวิฤตของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

อดิศักดิ์ พิศพันธ์^{1*} พระครูโสภณกิตติบัณฑิต² และ สายัณห์ อินันใจ²

¹ นิสิตระดับปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ประเทศไทย

² คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Freestyle_maner@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชน (2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชน (3) นำเสนอแนวทางการส่งเสริมหลักสัมปธาน 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ดังนี้ (1) การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จำนวน 382 คน และ (2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหลักสัมปธาน 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนพบว่า หลักสัมปธาน 4 ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชน ทั้ง 4 ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ผลการส่งเสริมหลักสัมปธาน 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองวิฤตของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนพบว่า (1) ด้านสังวรปธาน ผู้บริหารท้องถิ่นได้สร้างความเข้าใจให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาขยะในชุมชน (2) ด้านปหานปธาน มีการรณรงค์การคัดแยกขยะในครัวเรือนตามหลัก 3 Rs (Reduce, Reuse, Recycle) (3) ด้านภวนาปธาน ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การคัดแยกขยะ การกำจัดขยะที่ถูกต้อง ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง (4) ด้านอนุรักษนาปธาน มีการออกมาตรการฯ กฎ ระเบียบ ให้คนในชุมชนปฏิบัติตาม

คำสำคัญ: สัมปธาน 4, ภาวะผู้นำทางการเมือง, ผู้บริหารท้องถิ่น

© 2025 JSDP: Journal of Spatial Development and Policy

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบหนึ่งของหลักการปกครองแบบการกระจายอำนาจ (Decentralization) โดยกำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2560) ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น มีหน้าที่และอำนาจดูแล และจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนายั่งยืน โดยโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประกอบไปด้วย 1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา 2) ฝ่ายบริหาร โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งของประชาชนมีอำนาจหน้าที่บริหารราชการให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติ และแผนพัฒนาตำบล (โกวิทย์ พวงงาม, 2559)

ผู้บริหารท้องถิ่น เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญมากขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างสำคัญในการบริหารงาน โดยจะเป็นผู้ที่มีความอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ในการตัดสินใจ กำหนดนโยบายในการจัดทำบริการสาธารณะด้านต่าง ๆ เป็นกลไกสำคัญในการบริหารและขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สถาบันพระปกเกล้า, 2564)

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย มีพื้นที่ครอบคลุม 13 หมู่บ้าน จำนวน 3,733 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 9,324 คน เป็นชุมชนใหญ่ที่มีการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ มีสถานที่ราชการและองค์กรภาคธุรกิจหลายหน่วยงาน จึงส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝายประสบปัญหาเรื่องขยะมูลฝอย ทั้งงบประมาณในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาขยะ ที่ต้องใช้ต้นทุนที่สูง มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี (สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย, 2566)

ฉะนั้น ปัญหาขยะมูลฝอยดังกล่าวข้างต้นจึงก่อให้เกิดปัญหาทางด้านมลพิษส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ในพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่สามารถแก้ไขปัญหาขยะ ได้แก่ หลักสัมมัตตปธาน 4 (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) คือ หลักความพยายาม ประกอบด้วย ด้านสังวรปธาน (ความเพียรระวัง) ด้านปหานปธาน (ความเพียรละหรือเพียรกำจัด) ด้านภาวนาปธาน (ความเพียรส่งเสริม) ด้านอนุรักษนาปธาน (ความเพียรรักษา) เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะ และนำผลการศึกษาวิจัยนี้เป็นข้อมูลสารสนเทศให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองวิถีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชน เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมหลักสัมมัตตปธาน 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองวิถีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ จำนวน 8,084 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎร์อำเภอสูงเม่น, 2567) โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยวิธีบังเอิญ จากสูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane) (Yamane T, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ 1) กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูปหรือคน 2) กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 รูปหรือคน คน 3) กลุ่มผู้บริหาร พนักงาน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย จำนวน 3 คน และ 4) กลุ่มผู้ปกครองท้องที่ 3 คน รวมทั้งสิ้น 10 รูปหรือคน ผู้ศึกษาใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีกระบวนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือดังนี้

การสร้างเครื่องมือมีองค์ประกอบ โดยศึกษาข้อมูลจากแหล่งในพื้นที่ศึกษา และเก็บรวบรวมเอกสารทางวิชาการ บทความวิจัย วิทยานิพนธ์รายงานการวิจัย หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ การสืบค้นจากสารสนเทศและข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงศึกษาการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการรวบรวมข้อมูล

ดังกล่าว นำมาประกอบในการสร้างเครื่องมือวิจัย เป็นลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) โดยคำตอบเป็นแบบเลือกตอบตามระดับความคิดเห็น แบ่งเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

การพัฒนาเครื่องมือ ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ของงานวิจัย หลังจากนั้นนำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำไปหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) (Cronbach, 1971) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.963

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยมีกระบวนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือดังนี้

การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลจากแหล่งในพื้นที่ศึกษา และเก็บรวบรวมเอกสารทางวิชาการ บทความวิจัย วิทยานิพนธ์รายงานการวิจัย หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ การสืบค้นจากสารสนเทศและข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงศึกษาการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว นำมาประกอบในการสร้างเครื่องมือวิจัย เป็นลักษณะของแบบสัมภาษณ์

การพัฒนาเครื่องมือ ผู้ศึกษาขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ของงานวิจัย แล้วปรับแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้ถูกต้องให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยหลักสัมมนา 4 ประกอบด้วย 1. ด้านสิ่งแวดล้อม (ความพึงพอใจ) 2. ด้านความปลอดภัย (ความพึงพอใจหรือพึงพอใจ) 3. ด้านการบริการ (ความพึงพอใจ) 4. ด้านการบริการ (ความพึงพอใจ) อย่างน้อย 1 ด้านที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม จำนวน 382 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ในเบื้องต้นผู้ศึกษาจะทำการสอบถามการให้ความยินยอมในการตอบข้อมูลของแบบสอบถามก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล หากกลุ่มตัวอย่างยินยอมที่จะให้ข้อมูล ผู้ศึกษาจึงจะสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ 2) แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ตอบแบบสอบถามทราบ รวมถึงชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ 3) ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด เพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับมาครบถ้วนตามวันเวลาที่กำหนด 4) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับและนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้ศึกษาจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน 5) นำแบบสอบถามที่ได้ นำไปจัดทำและเตรียมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ต่อไป

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 10 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ในเบื้องต้นผู้ศึกษาจะทำการสอบถามการให้ความยินยอมในการตอบข้อมูลของแบบสอบถามก่อนการสัมภาษณ์ 2) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตให้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ 3) นำข้อมูลที่ได้นำมารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

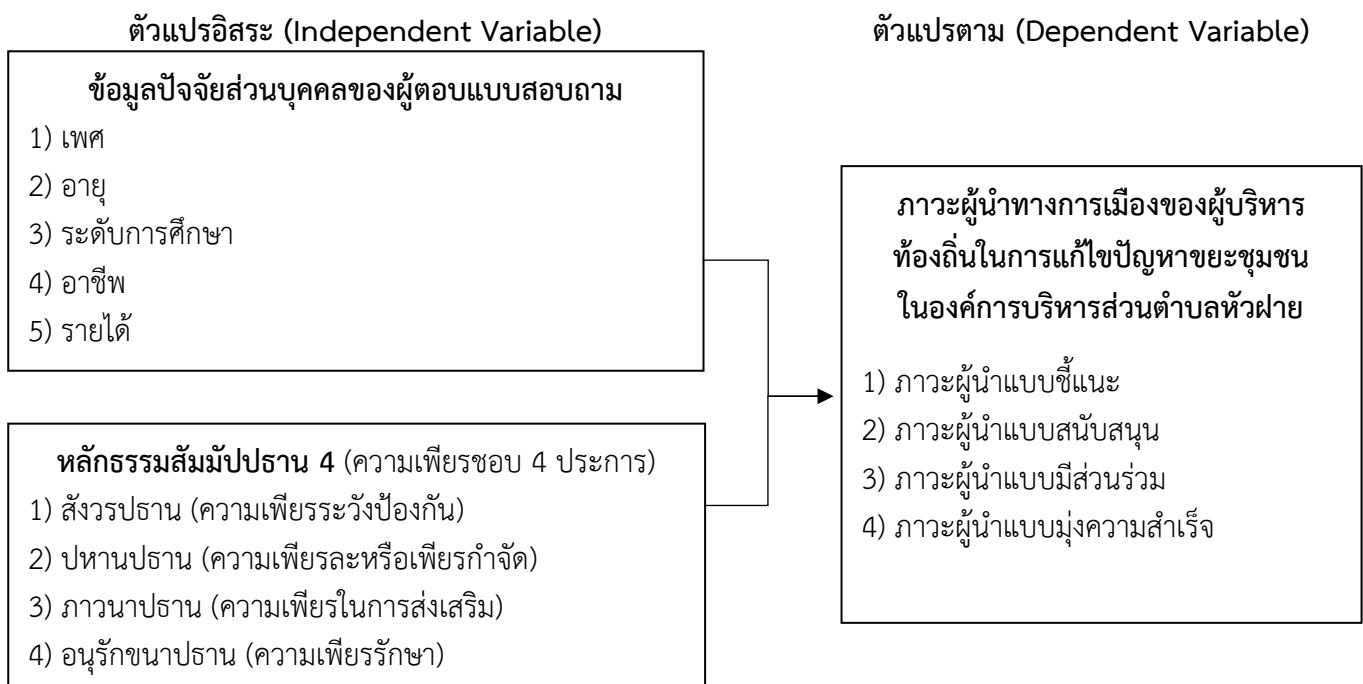
1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำทางการเมืองวิถีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย และระดับการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

2) การวิเคราะห์เชิงสถิติอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) เป็นสถิติที่ใช้วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีแบบ Stepwise เพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามหนึ่งตัว ซึ่งส่งผลมาจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ซึ่งจำแนกตามหลักสัมพัทธ์ 4 โดยใช้ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 กลุ่ม โดยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis: MRA) ด้วยวิธีการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองวิถีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

- 1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- 2) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจัดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย เป็นตารางแจกแจงความถี่
- 3) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

1.1 ระดับหลักสัมมัตปธาน 4 ของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติหลักสัมมัตปธาน 4 ของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

(n=382)

หลักสัมมัตปธาน 4	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านสังวรปธาน (ความเพียรระวัง)	3.88	0.64	มาก
2. ด้านปหานปธาน (ความเพียรละหรือเพียรกำจัด)	3.91	0.87	มาก
3. ด้านภาวนาปธาน (ความเพียรส่งเสริม)	3.72	0.73	มาก
4. ด้านอนุรักษนาปธาน (ความเพียรรักษา)	3.60	0.72	มาก
ภาพรวม	3.78	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 จากผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติหลักสัมมัตปธาน 4 ของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D.= 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านปหานปธาน (ความเพียรละหรือเพียรกำจัด) ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.87) รองลงมา ได้แก่ ด้านสังวรปธาน (ความเพียรระวัง) ($\bar{X} = 3.88$, S.D.= 0.64) ด้านภาวนาปธาน (ความเพียรส่งเสริม) ($\bar{X} = 3.72$, S.D.= 0.73) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านอนุรักษนาปธาน (ความเพียรรักษา) ($\bar{X} = 3.60$, S.D.= 0.72) ตามลำดับ

1.2 ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

(n=382)

ภาวะผู้นำทางการเมือง	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ภาวะผู้นำแบบชี้แนะ	3.77	0.68	มาก
2. ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	3.66	0.75	มาก
3. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	3.65	0.77	มาก
4. ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ	3.66	0.74	มาก
รวม	3.68	0.68	มาก

จากตารางที่ 2 จากผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D.= 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบชี้แนะ ($\bar{X} = 3.77$, S.D.= 0.68) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.66$, S.D.= 0.74) , ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ($\bar{X} = 3.66$ S.D.= 0.75) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.65$, S.D.= 0.77) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

ตารางที่ 3 ปัจจัยหลักสัมพัทธ์ 4 ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

ตัวแปรหลักสัมพัทธ์ 4	β	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	.221	.089		2.474*	.014
ด้านสังวรปธาน	.116	.036	.109	3.204**	.001
ด้านปหานปธาน	.048	.022	.062	2.150*	.032
ด้านภาวนาปธาน	.229	.038	.246	6.058**	.000
ด้านอนรรักขนาปธาน	.547	.034	.579	16.212**	.000

Multiple R = .915^a R Square = .837 Adjusted R Square = .835 Std Error = .279

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 จากผลการวิเคราะห์หลักสัมพัทธ์ 4 ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองวิธีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ (Y) เป็นตัวแปรตาม โดยมีตัวพยากรณ์ที่สำคัญมีองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสังวรปธาน (ความเพียรระวัง) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) = 0.116 ด้านปหานปธาน (ความเพียรละหรือเพียรกำจัด) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) = 0.048 ด้านภาวนาปธาน (ความเพียรส่งเสริม) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) = 0.229 และด้านอนรรักขนาปธาน (ความเพียรรักษา) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) = 0.547 หลักสัมพัทธ์ 4 ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเรียงลำดับตามสมการ ดังนี้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ด้านอนรรักขนาปธาน ด้านภาวนาปธานและด้านสังวรปธาน และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 คือ ด้านปหานปธาน แสดงว่าหลักสัมพัทธ์ 4 ร่วมกันทำนายภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ได้ร้อยละ 83.7

3. แนวทางการส่งเสริมหลักสัมพัทธ์ 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองวิธีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมหลักสัมพัทธ์ 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองวิธีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านสังวรปธาน (ความเพียรระวัง) ผู้บริหารท้องถิ่นควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบจากปัญหาขยะให้แก่ประชาชน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ผู้บริหารต้องเป็นต้นแบบในการปฏิบัติ ควรมีการวางนโยบายป้องกันปัญหาขยะ ให้ความรู้ในการคัดแยกขยะประเภทต่างๆ อย่างถูกวิธี และสอดส่องดูแลรักษาความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่สะอาด 2) ด้านปหานปธาน (ความเพียรละหรือเพียรกำจัด) ผู้บริหารท้องถิ่นควรมีการ

รณรงค์ให้ลดการใช้พลาสติกและกล่องโฟม ส่งเสริมการใช้วัสดุจากธรรมชาติ มีการรณรงค์ สาธิตอบรมให้ความรู้การคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนทิ้งตามหลัก 3Rs อย่างจริงจัง และจัดเตรียมจุดทิ้งขยะในพื้นที่สาธารณะอย่างเพียงพอ เน้นการจัดทำโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ 3) ด้านภาวนาปธาน (ความเพียรส่งเสริม) ผู้บริหารท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมจัดการขยะโดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้วิธีคัดแยกขยะที่ถูกวิธีผ่านเสียงตามสาย สื่อโซเชียล กลุ่มไลน์ ป้ายประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมความรู้การจัดการขยะที่ถูกวิธี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมช่วยกันแก้ไขปัญหาขยะ ตามหลัก “บ ว ร” ควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ถึงขยะให้เพียงพอ พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำการคัดแยกขยะอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรส่งเสริมการสร้างรายได้จากขยะผ่านโครงการธนาคารขยะและการแปรรูปขยะ ซึ่งการดำเนินการส่งเสริมอย่างจริงจังและต่อเนื่องนั้นจะช่วยสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน 4) ด้านอนุรักษนาปธาน (ความเพียรรักษา) ผู้บริหารท้องถิ่นควรออกมาตรการและกฎระเบียบเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน พร้อมกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน มีการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นและหาแนวทางแก้ไขปัญหาพร้อมกัน มีการจัดประกวดหมู่บ้านสะอาด ปลอดขยะ มีการมอบรางวัล เพื่อสร้างแรงจูงใจในการรักษามาตรฐานการดำเนินการที่ยั่งยืน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ระดับหลักสัมมัมปธาน 4 ของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ โดยใช้หลักสัมมัมปธาน 4 ได้แก่ ด้านสังวรปธาน ด้านปหานปธาน ด้านภาวนาปธาน และด้านอนุรักษนาปธาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารท้องถิ่นมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องปัญหาขยะในชุมชนและผลกระทบจากปัญหาขยะ การมีนโยบายที่ชัดเจนในการป้องกันปัญหาขยะในชุมชน การสนับสนุนให้ประชาชนลดปริมาณขยะ มีการจัดให้ประชาชนมีการกำจัดขยะที่ถูกวิธี มีการสนับสนุนให้มีการคัดแยกขยะในครัวเรือน ตามหลัก 3R ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยุต วงษาไฮ และคณะ (2566) พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมัมปธาน 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารท้องถิ่นได้นำเอาหลักธรรมสัมมัมปธาน 4 มาประยุกต์ใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และมีการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

จากผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารท้องถิ่นมีภาวะผู้นำในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนอย่างจริงจัง จึงสามารถแก้ไขปัญหาขยะชุมชนได้อย่างดี ทั้งมีการชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะ การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาขยะ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะและมีการตั้งเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเกรียงศักดิ์ กิตติธมโม (มีอาจ) (2564) พบว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไผ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านมิติมุ่งงาน ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ และด้านมิติมุ่งประสิทธิผล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารท้องถิ่นมีภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นการทำงานให้มีประสิทธิภาพและสำเร็จ

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยหลักสัมมัมปธาน 4 ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองวิถีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ (Y) ซึ่งประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านสังวรปธาน (ความเพียรระวัง) ด้านปหานปธาน (ความเพียรละหรือเพียรกำจัด) ด้านภาวนาปธาน (ความเพียรส่งเสริม) ด้านอนุรักษนาปธาน (ความเพียรรักษา) โดยหลัก หลักสัมมัมปธาน 4 ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารท้องถิ่นมีการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนโดยมีความเพียรพยายามในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชนอย่างจริงจัง มีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนตระหนักถึงผลของปัญหาขยะ การรณรงค์การจัดการขยะที่ถูกวิธี ความเพียรในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้การจัดการขยะ และมีการออกมาตรการระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ ให้ชุมชนปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับ นรภัทร กอบก้า (2567) พบว่า ปัจจัยหลักพรหมวิหาร 4 ส่งผลต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคำ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านกรรณา 2. ด้านมูทิตา และ 3. ด้านอุเบกขา มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า หลักพรหมวิหาร 4 สามารถอธิบายการส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำชำ อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ (Y) ได้ร้อยละ 88.0 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารท้องถิ่นมีการใช้หลักความเพียรพยายามในการจัดการขยะมูลฝอยและมีความมุ่งมั่นในการทำงาน จึงส่งผลให้สามารถจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมหลักสัมมปปธาน 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองวิถีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่น ในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ ประกอบด้วย 1) ด้านสังวร ปธาน (ความเพียรระวัง) ผู้บริหารท้องถิ่นมีภาวะผู้นำทางการเมืองในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชน ตระหนัก ปัญหาขยะในชุมชนและปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนในการรักษาความสะอาด 2) ด้านปหานปธาน (ความเพียรละหรือเพียร กำจัด) ผู้บริหารท้องถิ่นมีการรณรงค์การคัดแยกขยะในครัวเรือนตามหลัก 3 Rs (Reduce, Reuse, Recycle) 3) ด้านภาวนา ปธาน (ความเพียรส่งเสริม) ผู้บริหารท้องถิ่นส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การคัดแยก การกำจัดขยะที่ถูกวิธี ผ่านสื่อต่าง ๆ 4) อนุรักษนาปธาน (ความเพียรรักษา) ผู้บริหารท้องถิ่นมีการออกมาตรการ กฎ ระเบียบ ให้ทุกคนในชุมชนร่วมกันปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริฐิณีศา ธราสกุลปรกรณ์ (2567) ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นได้ใช้หลักธรรมมาเป็นแนวทางในการ จัดการแก้ไขปัญหาขยะ โดยได้ให้ความรู้ ความเข้าใจ จัดกิจกรรมรณรงค์ในขยะมูลฝอยในชุมชน จัดสถานที่แหล่งการเรียนรู้ คอยแนะนำให้คำปรึกษา สร้างเสริมรายได้จากขยะภายในชุมชน การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และสร้างการรับรู้สอดแทรกด้วย ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอย

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองวิถีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหาร ส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสว่างเม่น จังหวัดแพร่ โดยการนำหลักสัมมปปธาน 4 ซึ่งเป็นหลักคุณธรรมที่ทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติ ตามเป็นผู้มีความเพียรโดยชอบ ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ การยึดถือหลักธรรมดังกล่าวจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาขยะชุมชนได้ด้วยความสำเร็จ ผู้วิจัยสามารถ สังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัยได้ ADISAKP : MODEL คือ

1. A = Attitude (การมีทัศนคติที่ดี) ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีทัศนคติที่ดี
2. D = Dhamma Application (การประยุกต์หลักธรรม) ผู้บริหารท้องถิ่นมีการประยุกต์หลักธรรมมาแก้ไขปัญหา ขยะชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. I = Information (ข้อมูลข่าวสาร) ผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องและทันสมัย
4. S = Skills (มีทักษะ) ผู้บริหารท้องถิ่นควรมีทักษะในการจัดการปัญหาขยะชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ
5. A = Active Participation (การมีส่วนร่วม) ผู้บริหารท้องถิ่นเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนร่วมกันแก้ไข ปัญหา
6. K = Knowledge (มีความรู้) ผู้บริหารท้องถิ่นควรมีความรู้ สามารถวางแผนจัดการขยะอย่างเป็นระบบ
7. P = Persistence (ความพากเพียร) ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีความพากเพียรจะไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเมื่อต้องเผชิญกับ การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงจากชุมชน

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ระดับหลักสัมมปปธาน 4 กับ ภาวะผู้นำทางการเมืองวิถีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนใน องค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ได้แก่ ด้านสังวรปธาน ด้านปหานปธาน ด้านภาวนาปธาน และด้านอนุรักษนาปธาน พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองวิถีพุทธของ ผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำแบบชี้แนะ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สำหรับปัจจัยหลักสัมมปปธาน 4 ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางการเมืองวิถีพุทธของผู้บริหาร ท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ จำนวน 4 ด้าน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าหลักสัมมปปธาน 4 ร่วมกันทำนายภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นใน การแก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ (Y) ได้ร้อยละ 83.7 มีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนแนวทางการส่งเสริมหลักสัมมปปธาน 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองวิถีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่นในการ แก้ไขปัญหาขยะชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ 1) ด้านสังวรปธาน (ความเพียรระวัง) ผู้บริหารท้องถิ่นมีการสร้างความตระหนักถึงปัญหาขยะในชุมชนและปลูกจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด 2) ด้านปหาน ปธาน (ความเพียรละหรือเพียรกำจัด) ผู้บริหารท้องถิ่นมีการรณรงค์การคัดแยกขยะในครัวเรือนตามหลัก 3 Rs (Reduce, Reuse, Recycle) 3) ด้านภาวนาปธาน (ความเพียรส่งเสริม) ผู้บริหารท้องถิ่นส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การคัดแยก การ กำจัดขยะที่ถูกวิธี ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง 4) อนุรักษนาปธาน (ความเพียรรักษา) ผู้บริหารท้องถิ่นมีการออกมาตรการ กฎ ระเบียบ ให้ทุกคนในชุมชนร่วมกันปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหารท้องถิ่นควรมีนโยบายในการจัดอบรมหลักการจัดการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนที่ถูกต้อง ให้แก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการลงพื้นที่ในการสาธิต อบรมการจัดการขยะในแต่ละหมู่บ้านอย่างจริงจัง

1.2 ผู้บริหารท้องถิ่นควรมีนโยบายในการสนับสนุนอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานจัดการขยะชุมชนให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อจะได้มีอุปกรณ์ในการจัดการขยะในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารท้องถิ่นควรมีนโยบายในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ เช่น การจัดทำธนาคารขยะ ผ้าป่าขยะ หรือการแปรรูปขยะเพื่อสร้างรายได้ เพื่อกระตุ้นให้ทุกคนในชุมชนร่วมกันแก้ไขปัญหาขยะชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.4 ผู้บริหารท้องถิ่นควรมีนโยบายในการส่งเสริมแก่ชุมชนในการจัดการแก้ไขปัญหาขยะที่ประสบผลสำเร็จเป็นต้นแบบที่ดี เช่น เกียรติบัตร ป้ายแสดงบ้านคัดแยกขยะ เงินรางวัล เพื่อกระตุ้นและเป็นขวัญกำลังใจในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชน สร้างแรงจูงใจในการรักษามาตรฐานการดำเนินการที่ยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 .ควรศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำทางการเมืองวิถีพุทธของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาขยะชุมชนวิถีพุทธขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนมูล อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2559). *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ชยุต วงษาไฮ และ เวชสุวรรณ อาจิวชัย. (2566). บทบาทของผู้นำชุมชนในการนำนโยบายการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไปปฏิบัติโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมสัมมปปธาน 4 ในเขตพื้นที่อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารรัฐศาสตร์สาส์น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 2(2), 49-60.
- นราภัทร กอบก่า. (2567). *พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคำ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่*. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10 ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระเกรียงศักดิ์ กิตติธมโม (มีอาจ). (2564). *ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไหล่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่*. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2564). *กฎหมายเบื้องต้นสำหรับผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอสูงเม่น. (2567). *ข้อมูลประชากร*.แพร่: สำนักงานทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง อำเภอสูงเม่น.
- สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่. (2566). *แบบคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณโครงการบริหารจัดการขยะ ประจำปี 2566*.แพร่: กองสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยฝาย.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560*. สืบค้นจาก <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>.

สิฏฐินิศา ธาราสกุลปกรณ. (2567). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการ
ขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลป่าเมต อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).

Cronbach, L. J. (1971). *Essentials of psychological testing*. (4th Edition). New York: Harper & Row.

Yamane T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. (3rd ed.) New York: Harper & Row.